

10. seiklus „Jumala saadikud“ Pühapäevakoolitund 49/100

Joona

Joona 1:15–17; 3:1–10

„Joona“ on kümnenda seikluse „Jumala saadikud“ neljas piiblilugu.

SEIKLUSE ALGUS...

Kirjakoha lugemine

Kestus: 5 minutit

Eesmärk: tutvustada selle tunni piiblilugu

Abivahendid: Piiblid või raamatud „Suur Piibliseiklus“

1. Alustage seiklust sellega, et otsite Piiblist üles ja loete kirjakoha Joona 4:2b:
„Sellepärast ma tahtsingi eelmisel korral põgeneda Tarsisesse, sest ma teadsin, et sina oled armuline ja halastaja Jumal, pika meelega ja rikas heldusest ja et sa kahetsed kurja.“
2. Mida see kirjakoht ütleb tänase piibliloo kohta?
3. Kas seal on mainitud mõnda inimest või kohta?
4. Mis sa arvad, millest täna juttu tuleb?
5. Julgusta lapsi ära arvama, millest tunnis juttu tuleb. See aitab lastel olla aktiivsemalt tundi jälgimas ja arendab nende etteaimamisvõimet.

Teemalaul

Kestus: 5 minutit

Eesmärk: ülistada koos Jumalat

Ajajoon

Kestus: 5 minutit

Eesmärk: mõista, milline koht on sellel konkreetsel piiblilool Jumala ja Tema rahva pikemas (aja)loos

Abivahendid: raamatud „Suur Piibliseiklus“, Piibli ajajoon

1. Milline koht on sellel piiblilool Jumala ja Tema rahva pikemas (aja)loos?
Otsi välja raamatu „Suur Piibliseiklus“ lk 61 paremal servas asuv ajajoon.

2. Vaadake selle ajajoone märgitud osa, kus on kirjas kümnenda seikluse viis piiblilugu. Milline koht on sellel seiklusel Jumala suures loos? Milline koht on tänasel lool kümnenda seikluse viie loo hulgas?

3. Kui on kasutada veel mingeid teisi Piibli ajajooni, siis arutlege, kuhu see Piibli kirjakoht sellel ajajoonel sobitub. Kas see on suure loo algusosas? Kas see on enne või pärast Jeesust? Mis veel kohe vahetult enne ja pärast seda lugu toimub?

Avaküsimused

Kestus: 5–10 minutit

Eesmärk: ärgitada mõtteid selle piibliloo kohta ja seostada neid oma kogemustega

1. Arutlege nende küsimuste üle üheskoos. See oleks sissejuhatus tänasele piibliloole.

- Kuidas sa end tunned, kui keegi palub või käsib sul teha midagi, mida sa tõesti teha ei taha? Kas oled pahane, vihane, tõre, on see tüütu?
- Kas sa oled kunagi keeldunud tegemast midagi, mida sinult on palutud? Või teed, aga suure virisemisega ning nii tõrksalt kui vähegi võimalik?
- Mis sa arvad, mida Jumal teeks, kui Ta paluks kellelgi midagi teha, aga nemad püüaksid sellest välja vingerdada?

Mäng

Kestus: 10 minutit

Eesmärk: kogeda õiglust ja ebaõiglust

Abivahendid: palju CD-plaate

1. Laota laiali palju CD-plaate (vähemalt kaks plaati ühe lapse kohta), osad plaadid selliselt, et trükitud pool on nähtaval, osad teistpidi.

2. Jaota lapsed kahte võistkonda: „Trükitud“ ja „Läikiv“. Anna lastele mõni sekund aega, et pöörata plaate ümber nii, nagu nende võistkonnale sobiv on (trükitud või läikiv pool nähtaval). Aita ühte meeskonda oluliselt rohkem kui teist. Võidab see võistkond, kelle plaate (vastavalt trükitud või läikiv pool nähtaval) on kõige rohkem.

3. Rääkige lastega sellest, kui ebaõiglane on ainult ühte võistkonda aidata. Räägi lastele, et tänases loos tundis Joona, et Jumal peaks aitama ainult kindlaid inimesi. Lase lastel avastada, mida Joona Jumala kohta teada sai.

SÜVENEME PIIBLILOOSSSE

Piiblilugemine

Kestus: 10 minutit

Eesmärk: kuulata piiblilugu või lugeda seda ise ja mõista selle loo konteksti

Abivahendid: Piiblid, raamatud „Suur Piibliseiklus“

1. Tausta loomine

Jutujärg...

Jumal käskis Joonal minna võõrasse linna, Niinivesse. Jumal tahtis, et Joona räägiks neile nende patust, et inimesed pöörduksid oma pahategudest. Selle asemel aga püüdis Joona Jumala eest põgeneda ning läks Hispaaniasse sõitva laeva peale. Merel oli tohutult suur torm ja meremehed olid väga hirmul. Joona arvas, et torm oli tema süü, sest ta ei olnud Jumalale kuuletunud, ja palus seepärast meremeestel teda üle parda visata. Meremehed ei tahtnud seda teha, aga ...

2. Lugege koos

Lugege koos Joona 1:15–16; 2:1; 3:1–10.

Loe selle kirjakoha tekst neile ette või lase lugeda mõnel lapsel, kes oskab soravalt lugeda. Teised jälgivad teksti oma Piiblitest.

3. Mis edasi sai ...

Enne kui edasi lähete, võtke mõni hetk aega, et mõtiskleda selle üle, mida te just lugesite või kuulsite. Mis laste arvates Jumala loos järgmisena juhtub? Olenevalt sellest, mis mõtteid nad avaldavad, selgita neile:

Kala sülitas Joona kaldale! Kui Joona oli jälle turvaliselt kuival maal, käskis Jumal tal uuesti Niinivesse minna. Seekord Joona kuuletus. Oma hämminguks nägi ta, et inimesed parandasid meelt, kui ta neile kuulutas. Joona oli pahane Jumala peale, et Ta selle võõra rahvaga nii andestav ja halastav oli. Oli väga kuum ja Joona leidis varju kiikajonipuu all. Kuid siis kuivas puu ära. Joona oli ka selle pärast pahane. Siis Jumal näitas talle, et kui Joona oli nii vihane ühe tähtsusetu taime pärast, kui palju enam peaks Jumal hoolima kõikidest Niinive linna elanikest.

Vaatame pilti

Kestus: 5–10 minutit

Eesmärk: süveneda sellesse piibliloosse nägemismeele kaudu

Abivahendid: raamatud „Suur Piibliseiklus“

1. Otsi üles väike pilt „Joona“ raamatu „Suur Piibliseiklus“ 66. leheküljel. Kirjeldage üksteistele, mis sealt pildilt paistab. Kuidas on sellel pildil kujutatud sündmusi ja inimesi, kelle kohta just lugesite?

2. Ava leheküljel 63 ja 64 asuv suur pilt. Leia üles, missuguses kohas pildil on „Joona“.

3. Anna lastele piisavalt aega ja võimalust seda pilti uurida, sest sealt on võimalik väga palju huvitavat leida ja avastada.

4. Aita lastel seda kõike sõnadesse panna, küsides küsimusi, näiteks:

- Kes on pildil?
- Mis seal toimub?
- Kas sa mäletad, mis toimus enne seda?
- Kas sa oskad selle pildi järgi kogu loo jutustada?
- Mis sa arvad, mis edasi saab?

Uuri Piiblit

Kestus: 10–15 minutit

Eesmärk: mõista, millest see piiblilugu tegelikult räägib

Abivahendid: raamatud „Suur Piibliseiklus“

Vastake koos küsimustele raamatu „Suur Piibliseiklus“ 66. leheküljel.

Kas sa teadsid...?

Kestus: 5 minutit

Eesmärk: saada teada olulisi asju Piibli kohta

Niinive Niinive oli tähtis linn Assüürias. Seal oli paleesid ja raamatukogusid. Assüürlastel oli tugev armee ning nende suur linn oli nende vägevuse ja tugevuse sümboliks.

Aeg Joona elas arvatavasti 8. sajandil enne Kristust.

Kiikajonipuu Joona raamatu neljandas peatükis kasvab kiiresti üks taim ja pakub prohvetile varju kuumal päikesel. See võis olla riitsinusõli põõsas, mis kasvab kiiresti ja millel on suured lehed (kuigi selleks, et põõsas nii kiiresti kasvaks, nagu ta seda Joona loos tegi, oli ikkagi Jumala imet vaja).

Kuldsalm

Kestus: 5–10 minutit

Eesmärk: õppida pähe selle piiblitunni kuldsalm

Abivahendid: trükitud salm väikesel lehel iga lapse jaoks kaasavõtmiseks

1. „Sellepärast ma tahtsingi eelmisel korral põgeneda Tarsisesse, sest ma teadsin, et sina oled armuline ja halastaja Jumal, pika meelega ja rikas heldusest ja et sa kahetsed kurja.“ Joona 4:2b

Tee kindlaks, kas lapsed ikka teavad selles salmis kõikide sõnade tähendusi. Küsi neilt, mis neil mõttesse tuleb, kui nad mõtlevad Jumalale, kes on „armuline“ ja „halastaja“.

2. Mis tunnet see lastes tekitab, kui nad teavad, et Jumal on „rikas heldusest“ ja näitab alati nende suhtes oma armastust?

SEIKLEME

Laulame

Kestus: 5 minutit

Eesmärk: koos Jumalat ülistada

Arutleme koos

Kestus: 10–15 minutit

Eesmärk: otsida ja leida vastuseid meie ja teiste küsimustele selle piibliloo kohta

Abivahend: koduleht www.suurpiibliseiklus.com arutelu ajal

1. Meie küsimused

Kui sinu rühma lastel on juba tekkinud küsimusi selle piibliloo kohta, siis on just praegu õige aeg hakata neile vastuseid otsima. Julgusta lapsi küsimusi ja mõtteid jagama.

Kas on mingi küsimus, mis on laste jaoks selle loo põhiküsimus? Mis on see, mis selle loo puhul kõige rohkem segaseks jääb või häirib? See võib olla miski, mis tundub neile ebatõenäoline või võimatu; miski, mis jääb arusaamatuks, või sõnad, millest nad lihtsalt aru ei saa. Lastel võib olla palju küsimusi! Anna neile võimalus küsida!

2. Meie vastused

Otsige üheskoos vastuseid tekkinud küsimustele. Kui rühm on suur, siis jaga see väiksemateks gruppideks ning vaata, milliseid vastuseid lapsed ise leiavad. Parim

oleks, kui igal sellisel väiksemal grupil oleks ka oma täiskasvanust juhendaja. Kui aga rühm on väike, siis jagage ühiselt küsimusi ja leidke neile vastuseid. Arutle koos lastega ja ära anna neile liiga kiiresti valmisvastuseid.

3. Teiste küsimused

Räägi lastele Anthonyt ja lugege tema küsimust.

Anthony on 12-aastane, elab Inglismaal ja talle meeldib jooksmine. Ta luges seda piiblilugu koos oma ema Ruthiga. Anthony küsis: „Miks need inimesed laevas Joona vette viskasid?“ ja „Miks tahtis Jumal Niinivet hävitada?“

Küsi lastelt: „Kuidas vastaksite Anthony küsimustele?“

Ka siin võid jagada suurema rühma väiksemateks gruppideks, et igaühel oleks võimalik sõna võtta.

4. Teiste vastused:

Anthony küsimustele vastas ka tema ema Ruth. Loe tema vastused lastele ette:

„Joona palus neil teda vette visata. Joona teadis, et Jumala saadetud torm oli tema süü, sest ta oli proovinud Issanda eest ära põgeneda. Ta arvas, et kui ta üle parda visatakse, siis torm vaibub ja inimesed pääsevad.“

„Joona ajal oli Niinive paganlik linn ning tuntud oma kurjuse poolest. Jumal ei tahtnud seda hävitada. Vastupidi, Ta tahtis, et inimesed parandaksid meelt ja pöörduksid Tema poole. Sellepärast saatis Ta Joona nende juurde kuulutama. Jumal tahtis, et Joona hoiataks neid, et Ta hävitab Niinive inimesed, kui nad meelt ei paranda. Niinive rahvas parandas meelt ning Jumal ei viinud täide varem lubatud hävitamise plaani.“

Võrrelge seda vastust enda vastustega. Mis on sarnast ja mis erinevat?

Jagage oma vastuseid Anthony küsimustele teistega, saates need e-posti aadressile info@avatudpiibel.ee. Samalt aadressilt on võimalik küsida ka rohkem infot küsimise ja vastamise kohta kodulehel www.suurpiibliseiklus.ee.

Proovi järel

Kestus: 10 minutit

Eesmärk: väljendada seda, kuidas see piiblilugu seondub meie igapäevaeluga

Abivahendid: väiksed paberid, kirjutusvahendid

1. Arutlege omavahel põnevate teemade üle, mis sellest loost välja kooruvad. Kas sa arvad, et Jumal võiks andestada kellelegi, kes on teinud midagi kohutavalt valet? Kas võiks olla olemas inimesi, kes ei väärigi Jumala andestust?
2. Seleta lastele, et just nii tundis Joona Niinive elanike suhtes – et nad ei vääri andestust. Sellepärast ei olnud ta rahul, kui Jumal näitas nende vastu välja oma armu ja armulikkust ning andis neile midagi, mida nad ei väärinud: Ta kuulis nende palveid ning ei hävitanud neid ega nende linna.
3. Kinnita lastele, et Jumala arm on tõepoolest kõigile. Tehke koos seda toredat testi, et teada saada, kui armulikud te ise olete!

Keegi kogemata möödaminnes kooli koridoris tõukab sind, nii et kott kukub su õla pealt maha. Kas sa ...

- a)** ... korjad koti üles ja annad sellega süüdlasele vastu pead?
- b)** ... korjad koti üles ja kõnnid sellega minema, torisedes ja kirudes omaette?
- c)** ... võtad süüdlase vabanduse vastu ega kanna viha tema peale?

Sinu parim sõber räägib kõigile sinu elu kõige piinlikumast sündmusest. Kas sa ...

- a)** ... räägid kõigile tema elu kõige piinlikumast loost?
- b)** ... ütled oma sõbrale, et kui ta veel midagi sellist peaks tegema, siis sa maksad talle kätte?
- c)** ... kehitad õlgu ja naerad kaasa?

Mõnesid lapsi, kes on teist usku, narritakse sinu koolis. Kas sa ...

- a)** ... ühined narrijatega?
- b)** ... väldid seda olukorda ja käitud nii, nagu sel poleks sinuga üldse midagi pistmist?
- c)** ... astud vahele ja ütled, et teisi ei tohi narrida?

Sinu koguduses kutsutakse vabatahtlikke külastama vanu inimesi nende kodudes regulaarselt. Kas sa ...

- a)** ... mõtled, et sa ei taha nendele oma aega raisata?
- b)** ... pakud ennast vabatahtlikuks, aga käid ainult mõned korrad?
- c)** ... pühendud sellele ja saad niimoodi palju uusi sõpru?

Kogutakse korjandust heategevuse jaoks. Kas sa ...

- a)** ... ei anna midagi?
- b)** ... annad oma sellenädalase taskuraha ülejäägi?

c) ... mõtled selle üle ja otsustad anda oma säästud, mida olid hoidnud endale millegi erilise jaoks?

Vastused:

Enamasti A – Sa peaksid tõsiselt mõtlema selle üle, kuidas võiksid teistele Jumala armu näidata.

Enamasti B – Sa üritad, kuid pole veel päriselt armulisuseni jõudnud.

Enamasti C – Väga hea, oled tõeline halastaja!

Loovtegevus

Kestus: 15–20 minutit

Eesmärk: näidata, et Jumala arm on kõigi jaoks

Abivahendid: kunstivahendid

1. Rääkige, kuidas tänane piiblilugu näitab, et Jumala arm on kättesaadav igaihele, ja kuidas Jumal on oma armu näidanud selle läbi, et Jeesus maksis meie patuvõla oma ristisurma läbi. Seleta lastele, et me võime väljendada Jumalale ülistust ja tänu mitmel eri moel. Kutsu lapsi seekord tegema loosungit, mis oleks üheks mooduseks Jumala ülistamisel ja tänamisel.

2. Lase lastel kasutada oma loovust ja mõelda välja ideid, kuidas seda loosungit võiks teha. (Üks võimalus on meisterdada suur rist – näiteks CD-dest – mille ümber saab teha inimesed ja dekoratsioonid erinevatest materjalidest. Selle juurde saab vildist lõigata välja sõnad „Jumala arm on kõigile!“)

Räägi Jumalaga

Kestus: 5 minutit

Eesmärk: vestelda Jumalaga nendel teemadel, mis sellest piibliloost välja kasvasid

1. Mõelge vaikselt selle peale: Jumal näeb sind tervenisti: seda mis on sinu sees, ja seda, mis välja paistab.

2. Rääkige Jumalale, mis tundeid see tekitab.

Kümnenda seikluse palveaeg

Kestus: 5 minutit

Eesmärk: keskendumine Jumalale selle seikluse kaudu

1. Seleta lastele, et mitusada aastat tagasi saatis Jumal sõnumitoojad, prohvetid, et need räägiksid Tema rahvaga. Mõnikord olid prohvetite sõnumid julgustavad, kuid tihti olid need sõnumid hoiatavad ja sellepärast ebapopulaarsed, mistõttu oli prohvritel neid raske inimestele edasi anda.
2. Julgusta lapsi mõtlema selle peale, kuidas me tänapäeval Jumalat kuuleme. Ütle, et Jumal räägib meiega Piibli kaudu, aga Ta kasutab selleks ka inimesi, kes meid kirikus, koolis ja kodus õpetavad.
3. Aita lastel koostada nimekiri inimestest, kes neile Jumalast räägivad.
4. Palvetage nende juhtide, õpetajate ja abistajate eest nimepidi. Paluge, et nad kuulaksid Jumalat ja annaksid Tema sõnumit jätkuvalt ustavalt edasi.
5. Pea meeles, et grupijuhina või pühapäevakooliõpetajana oled sina üks nendest inimestest! Palu ka iseenda eest, et Jumal aitaks sul Teda kuulata ja viia ellu seda, mis tema ütleb.

Enne kui lahkute...

Kestus: 5 minutit

Eesmärk: võtta kokku see, millest on selle tunni jooksul räägitud, mida on avastatud ja kogetud

Abivahendid: kaardikesed, kus on kirjas seiklusesse kuuluvate piiblilugude pealkirjad; mõtisklusvihikud või paberilehed või tagasisidelehed veebilehelt www.suurpiibliseiklus.com.

1. Iga tunni lõpus või iga seikluse lõpus (st iga viienda tunni lõpus) märkige endale kaardi peale ära, missugused osad Suurest Piibliseiklusest on läbitud.
2. Märgi oma avastused ja olulised mõtted sõnade, sümbolite või piltide abil selle jaoks võetud vihikusse või paberilehtedele. Julgusta lapsi oma avastusi ja olulisi mõtteid vestluses ka teistega jagama.